

H.C. ANDERSEN OG KINA

Selv om H.C. Andersen aldrig havde været i Kina, var han fascineret af det han havde hørt om kinesisk kultur. Kinabladets medarbejder har, blandt andet ved at gennemgå digterens dagbøger, fundet frem til, hvad det var der inspirerede Andersen.

Af Henrik Strube

„I Kina, ved du jo nok, er kejseren en kineser, og alle de, han har om sig, er kinesere. Det er nu mange år siden, men just derfor er det værd at høre historien, før man glemmer den! Kejserens slot var det prægigste i verden, ganske og aldeles af fint porcelæn, så kostbart, men så skørt, så vanskeligt at røre ved, at man måtte ordentligt tage sig i agt“.

Sådan indleder H.C. Andersen sit eventyr „Nattergalen“. Den første inspiration til eventyret fik Andersen fra et besøg i Tivoli på åbningsdagen. H.C. Andersen skriver i sin dagbog: „Er i Tivoli ved åbningen den 15.

august 1843 - inspireres til eventyret 'Nattergalen' af havens kineserier“.

På det tidspunkt havde Tivoli en basarbygning i kinesisk stil, og foran basaren var rejst en flagstang med kinesisk vimpel for at understrege, hvor de opadbuede taghjørner var kopieret fra. Der var også kinesiske parasoller og en karrusel med kinesiske elementer i form af drager på taget.

Med til eventyrinspirationen hører også, at H.C. Andersen var stærkt betaget af en 22-årig svensk sopran, Jenny Lind, med tilnavnet „Den svenske nattergal“. Hun kom i begyndelsen af september 1843 til København for at give en række koncerter.

Jenny Lind dukkede op i Andersens liv på et tidspunkt, hvor han behøvede ny inspiration, og hvor skuffelsen over manglende anerkendelse i Danmark var ved at få tag i ham. Af noterne i Andersens dagbog fremgår det, at hans betagelse af Jenny Lind bliver mere og mere glødende, og han opdagede, at han elskede hende ud over alle grænser.

Men forelskelsen i Jenny Lind var som Andersens andre forelskelser

ikke gengældt, og gav ham måske netop derfor inspiration til en hektisk produktion af eventyr på et højt plan.

I oktober havde Andersen taget afsked med Jenny Lind, som var rejst videre på sin turné, og den 11. oktober var Andersen ifølge sin dagbog igen i Tivoli. Inspireret af kineserierne og den håbløse forelskelse i den svenske sangfugl gik han om aftenen hjem og begyndte på eventyret, som han først gav arbejdstitlen „Det kinesiske eventyr“. Andersen skrev eventyret på to dage, og det fik den endelige titel „Nattergalen“.

Digteren elskede nattergalens sang, og han opfattede den lille uanselige fugl med den skønne stemme og den indre kraft som et billede af ham selv og hans medfødte gyldne talenter. Andersen spejlede sig i eventyret som nattergalen, hvis sang hans eget land ikke anerkendte som noget særligt i modsætning til udlandets henrykkelse. I savnet af Jenny Lind overførte Andersen sin selvopfattelse til hende, så hun blev den egentlige nattergal i eventyret.

For H.C. Andersen var Kina eventyrets land. Allerede som barn blev han fascineret af Kina. Han skriver i sin bog Mit livs eventyr:

„Jeg havde hørt af en gammel Kone, som skyllede Tøj i Aaen, at Keiserriget China laae lige her under Odense Aa, og nu ansaae jeg det for slet ikke umuligt, at en maaneklar Aften, som jeg der sad, kunde en chinesisck Prinds grave sig igjennem Jorden op til os, høre mig synge og saa tage mig ned til sit Kongerige, og gjøre mig rig og fornem, men saa igjen lade mig faae Lov til at besøge Odense, hvor jeg vilde boe og bygge et Slot“.

Men det var ikke kun vaskekonens fortælling om Kina, der havde inspireret H.C. Andersen. Da han den 6. september 1819 som ganske ung kom til København med postvognen fra Odense, havde handlen med Kina, den såkaldte „kinafart“ og „kinamode“, været på sit højeste siden sidste halvdel af 1700-tallet. De danske „supercargoer“ (købmænd) havde bragt et væld af kinesiske varer hjem fra Kina. Køberne var adelen og det bedre borgerskab, og hos dette aristokrati, som Andersen ofte besøgte, var der mange steder indrettet et kinesisk værelse med såkaldte „ki-

Hans Tegers original-illustration til H.C. Andersens eventyr „Nattergalen“, udgivet i den såkaldte „Verdens-udgave“ i 1900. (Copyright Odense Bys Museer/ H.C.Andersens Hus)

NY KINESISK KUNGFU-FILM

PREMIERE I KØBENHAVN 29. OKTOBER 2004

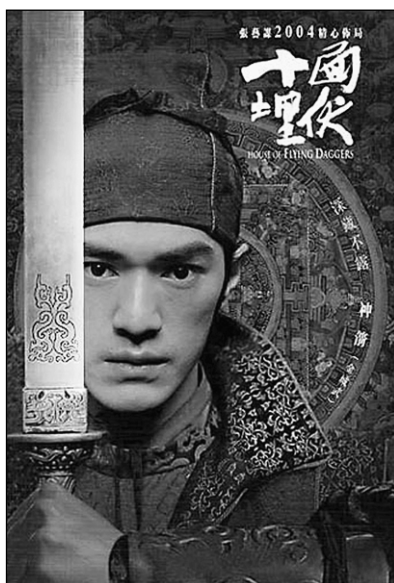
neserier", en betegnelse for kinesiske efterligninger, såsom malerier, interiører, kunstgenstande, møbler, tekstiler og keramik. Når H.C. Andersen kom på besøg, sad man ofte i de kinesisk indrettede værelser, hvor der tit var kinesiske porcelænsnikkedukker på konsollen.

Det var fra besøg i disse værelser, at Andersen fandt inspiration til et andet af sine berømte eventyr, „Hyrdinden og skorstensfejer", fra 1845. Digteren var samtidig lidenskabeligt optaget af en romance mellem den borgerlige pige Jonna Drewsen og den unge baron Henrik Stampe på Nysø gods, et forhold som den unge barons moder, baronessen, på godset ikke ville godkende. Ved at skrive eventyret får Andersen bearbejdet hans egne følelsesmæssige forviklinger til både Jonna og Henrik, samt et afløb for hans vrede mod baronessen.

Eventyret handler om to smukke porcelænsfigurer, en hyrdinde og en skorstensfejer, et elskende par, som ikke må få hinanden. Den „gamle gedebuk", har nemlig fået lov til at få hyrdinden af den „gamle kineser" som nikker, hver gang gedebukken spørger ham. De to unge flygter og klatrer op gennem den mørke skorsten, men hyrdinden bliver angst over højden på taget, og de må vende om og indtage deres oprindelige pladser på hylden foran spejlet.

Den gamle kineser var under sin forfølgelse af de unge faldet ned, og var gået i tre stykker. Han var godt nok blevet klinket, men da han havde fået en klinge i nakken, kunne „den gamle kineser" ikke længere nikke, og de to unge kunne nu trygt blive sammen, og, som digteren skriver, lige indtil de gik i stykker.

Fra midten af 19.århundrede aftog interessen for kinamoden på grund af europæernes mere og mere aggressive fremfærd over for kineserne. Den gamle kineser var således det sidste minde om kinamodens storhedstid.

Dansk-Kinesisk Forening arrangerer i samarbejde med Nordisk Film Biografer en premiereaften, hvor der vises en kinesisk film instrueret af Kinas mest berømte instruktør, Zhang Yimou. Premiereren foregår den 29. oktober i Palladium i København, og vestibulen vil i den anledning få et kinesisk præg.

I Kinabladet nr. 18 er der en anmeldelse af Zhang Yimous seneste film, „Hero", som var hans første film i kungfu-genren. Zhang Yimou er nu tilbage med en ny film, „Shi Mian Mai Fu", med undertitlen „House of Flying Daggers". Også denne film bygger på kungfu kampkunsten samt de myte-, legende-, drama- og fantasifortællinger, der prægede Tangdynastiet (618–907).

På et pressemøde efter præsentationen af filmen sagde Zhang Yimou: „... kungfulfilm er en interessant genre at arbejde med, den kombinerer både hårdhed og sentimentalitet. ...Med denne film ønsker jeg at præsentere en anderledes kungfulfilm, der viser hele genrens spektre af kærlighed, følelser, råstyrke, velfabuleret sind og fantasi".

Filmens handling

I filmen befinder vi os i året 859, en periode, der var præget af et stort kaos med korrupte embedsmænd og generaler. Mange lokale oprørsgrupper og hemmelige selskaber udfordrede regimets generaler. En af disse oprørsgrupper er klanen „Flying Daggers", der er den største og mest magt-

Hovedrollen som kaptajn Jin spilles af Takeshi Kaneshiro. Hans mor er taiwaneser, hans far japaner. Filmens originaltitel, „Shi Mian Mai Fu", betyder „Baghold fra ti retninger". Den er hentet fra et klassisk musikstykke skrevet i det 16. århundrede. (Pressefoto).

fulde af regimets modstandere. Efter at klanens leder er blevet myrdet, er der udpeget en ny, mystisk leder, hvis magt bliver større og større. For at få bugt med denne nye leder, beordrer den lokale general kaptajnerne Leo og Jin til inden ti dage at fange den nye mystiske leder fra klanen. De to kaptajner udarbejder en plan for, hvordan de kan fange lederen.

Kaptajn Leo havde hørt at den gamle leders datter, Mei, arbejder som danser i et nærliggende bordel, „Pæonpavillonen". De to kaptajner går forklædt til bordellet, hvor det viser sig, at Mei er en ung, køn og blind danser. Kaptajn Jin agerer beruset, flirter med Mei og får skabt uro. Mei bliver arresteret af kaptajn Leo og kommer i fængsel, men selv under trusler om tortur, nægter Mei at tale. Næste fase af planen går ud på, at kaptajn Jin udgiver sig for at være en enlig kriger, der skal redde den blinde revolutionære Mei ud af fængslet, for at han kan vinde hendes tillid og på den måde føre ham til klanens hovedkvarter. Parret flygter, forfulgt af generalens soldater.

Efter nogle imponerende kampscener med de forfølgende soldater ser det ud til, at planen virker, og Mei opdager ikke kaptajn Jins falske identitet. De drager nu mod nord for at komme til hovedkvarteret. Uner denne rejse sker der noget, som ikke var med i planen, nemlig at parret bliver dybt forelsket i hinanden. Mange farer lurer i skovene på deres vej, hvor den ene kampscene afløser den anden.

Henrik Strube

På www.dansk-kinesisk.dk kan man læses mere om filmen, kungfu og Tangdynastiet.